

STANOVISKO

habilitačnej komisie na vymenovanie Ing. arch. Dagmar Mikuškovej, PhD., za docentku v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus

1. **Meno priezvisko tituly:** Ing. arch. **Dagmar Mikušková**, PhD.
Narodená: 9.5.1972 v Bratislave
Pracovisko: Ústav architektúry obytných budov FA STU
Akademické a vedecké hodnosti: 1996 – Ing. arch., 2001 – PhD.
2. **Názov habilitačnej práce:** **Nízkonákladové architektonické koncepty bývania**
3. **Názov habilitačnej prednášky:** **Sociálno-ekonomické koncepty navrhovania obytných budov / sociálne bývanie**
4. **Termín a miesto konania obhajoby:** 24. 6. 2014 o 13.00 hod., Námestie slobody 19, FA STU, miestnosť č. 117
5. **Termín a miesto konania habilitačnej prednášky:** 24. 6. 2014 o 13.00 hod., Námestie slobody 19, FA STU, miestnosť č. 117
6. **Habilitačná komisia:**
Predseda :
prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD., FA STU
Členovia:
doc. Ing. arch. Jakub Kynčl, Ph.D., KNEŠL+KYNČL, s.r.o, Brno
Ing. arch. Irakli Eristavi, autorizovaný architekt SKA, Prešov
7. **Oponenti:**
PhDr. Zuzana Kusá, PhD., Sociologický ústav SAV Bratislava
doc. Ing. arch. Jan Stempel, FA ČVUT Praha
doc. Ing. arch. Henrich Pífkó, PhD., FA STU, Bratislava
8. **Stanovisko oponentov habilitačnej práce:**
Všetky tri oponentské posudky sú, napriek miestami rozsiahlejším pripomienkam, kladné s odporúčaním vymenovať habilitantku po úspešnej obhajobe za docenta v študijnom odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus.

PhDr. Zuzana Kusá, PhD.

Oponentka vyzdvihuje aktuálnosť témy, ktorá je spoločná aj pre oblasť sociológie. Oceňuje habilitantkin záujem o prieniky architektúry a sociológie, z tohto pohľadu však kritizuje absenciu

s výsledkami diela známeho nestora urbánnej sociológie Musila. Oponentka sa vyjadruje, že na prílišnú šírku (záberu) habilitantky dopláca napr. úsilie o historický prehľad bývania chudobných ľudí. Oponentka vyslovuje kritickú zmienku, že napriek tomu že hygienické podmienky v bytoch nie sú konkretizované tak sú hodnotené a polemizuje s tvrdením, že v období socializmu bola všetka výstavba v rukách štátu, a ako protiargument uvádza podiel individuálnej bytovej výstavby. Oponentka na škodu práce považuje, že neobsahuje porovnanie sociálnych bytov v medzivojnovom projekte Nová doba s panelovou výstavbou. V závere posudku oponentka oceňuje dobrý úmysel propagácie projektovania bytov pre slabšie sociálne vrstvy obyvateľstva a tento úmysel podporuje, Záver : odporúča prácu prijať k obhajobe a po jej úspešnom zvládnutí udeliť vedecko-pedagogický titul docent v odbore AU.

doc. Ing. arch. Jan Stempel

Architektka predkladá prácu, ktorej predmet je v súčasnosti nesmierne náročnou témou: "Sociálne - ekonomické koncepty navrhovania obytných budov". V dobe, o ktorej sme si zvykli hovoriť ako o "krízovej", v ktorej sa objavujú mnohé prekvapenia a v budúcnosti veľmi ťažko riešiteľné problémy a v čase, keď sa každý snaží zabezpečiť predovšetkým sám seba, svojich najbližších a pri tejto "sebaobrane" veľakrát "stráca mieru", narastá význam perspektívnych opatrení napomáhajúcich k udržaniu sociálnej stability v spoločnosti. V tom má sociálna výstavba nezastupiteľné miesto.

Právo dnes zadefinovať "mieru" a namiesto konceptu sociálnej výstavby v celkovom pohľade na spoločnosť - nielen pre sociálne slabších, ale aj pre mladých ľudí (ktorí sú na začiatku vlastnej produktívnej životnej dráhy a ktorí sa ešte len usilujú o stabilné miesto v spoločnosti) - by sa takto uchopeným spôsobom mohlo stať všeobecne zrozumiteľné. To vnímam na posudzovanej habilitačnej práci ako najcennejšie. Autorka rekapituluje a analyzuje jednotlivé historické etapy kultúrno civilizáčného vývoja, snaží sa takúto "červenú niť" identifikovať a zachytiť. Práca sa neobmedzuje na jednoduché "deklarovanie" požiadaviek, ale odкрýva podstatu ich potrebnosti a oprávnenosti a to je jeden z cieľov habilitačnej práce, ktorý sa snaží naplňať. Ide najmä o začlenenie tejto oblasti - sociálnej výstavby (ako zmysluplnej úlohy) - do celkového uvažovania o rozvoji miest a obcí. Nejde len o nevyhnutné dispozície, materiály, konštrukcie, koncepty, kontexty, ale predovšetkým o vytvorenie takej spoločenskej klímy, v ktorej by sme si celkom samozrejme uvedomili, že plánovanie by malo reagovať na potreby a záujmy všetkých generácií a sociálnych skupín a predovšetkým neprehladať potreby sociálne slabých. Čiže smerovať k sociálnej výstavbe nie ako "mäkkej prikrývke" sociálne slabých, ale ako plnohodnotnej súčasť zmysluplne fungujúceho celku tzv. normálne fungujúcej spoločnosti. Ak takto k téme konceptuálnej sociálnej výstavby nepristúpime, tak si z hľadiska ekonomického i sociálneho do budúcnosti pripravujeme ďaleko väčšie problémy. Svojím spôsobom sa tak jedná o akúsi, pre spoločnosť dôležitú, „architektonickú prevenciu“.

Cez osvojené a zvládnuté technické a historické dáta sa autorka prepracováva k tomu, čo je na bývaní najpodstatnejšie. To, čo sa takto presne definovaným kategóriám vzpiera: to je účasť, hľadanie a vytváranie predpokladov zmysluplnej ľudskej existencie. Tento cieľ bol spracovaný dostatočným spôsobom, téma bola rozvinutá v dostatočnej šírke. Konkrétne riešenia a metódy, akými by sa táto spoločensky závažná téma mohla snažiť vo väčšej miere presadiť aj do bežného života však táto práca bohužiaľ neobsahuje.

Záver : Napriek výhradám odporúča prácu prijať k obhajobe a po jej úspešnom zvládnutí udeliť Ing. arch. Dagmar Mikuškovej, PhD, vedecko-pedagogický titul - docent - v odbore 5.1.1. architektúra a urbanizmus.

Pozn.: *vzhľadom na krátkosť posudku je uvedený jeho plný znenie)*

doc. Ing. arch. Henrich Pifko, PhD.

V úvode oponent konštuje akceptáciu rozsahu a štýlu habilitačnej práce. Kriticky poukazuje na absenciu objasnenia terminológie – výkladu pojmov s ktorými práca pracuje. Oponent vznáša pripomienku aj ku spôsobu uvádzania citácií. Oponent rozporuje výklad čl. 25 o všeobecnej deklarácii ľudských práv „právo na bývanie“, keď na rozdiel od habilitantky vidí aj povinnosti občanov a práva štátu (táto sa stala predmetom diskusie). Oponent kritizuje absenciu agendy 21 v práci, ktorý dokument pokladá v danej problematike za jeden z kľúčových. Oponentovi v práci vadí absencia popisu resp. analýzy problematiky v okolitých krajinách. Oponent otvára diskusiu otázkami – o efektívnosti a optimálnosti v sociálnej výstavbe, vzťahy úspornosti a bezbariérovosti. V závere posudku oponent uvádza – cit.: *Môžem konštatovať, že táto dobre čitateľná monografia spĺňa formálne kritériá kladené na habilitačnú prácu, ale očakával som od nej viac. V prvom rade zariadenie relevantných pojmov, hľadanie najvýstižnejšieho obsahu „sociálneho bývania“ vrátane jeho typológií (jednou z nich by mohla byť jeho kategorizácia podľa rôznych cieľových skupín) a kritický prístup k jeho rôznym interpretáciám. S tým súvisí nutnosť analýzy prístupov k „sociálnemu bývaniu“ v iných krajinách a hľadanie možností inšpirácie v nich. Taktiež spätná väzba v podobe analýzy (ne)úspechov slovenských projektov „sociálneho bývania“ by mala byť zdrojom poučenia pre jeho architektonické koncepty. Za obytné budovy, ktorými sa táto práca mala zaoberať, považujem aj skromné rodinné domy s možnosťou svojpomocnej výstavby – pre niektoré cieľové skupiny ich považujem za vhodnejšiu voľbu než „podarovanie“ štátom plne hrazeného ubytovania. Otázny je aj vzťah „sociálneho bývania“ k súčasnej realite bývania niektorých sociálne odkázaných skupín obyvateľstva. Nedopovedaných tém a nezodpovedaných otázok tu vidím až priveľa.*

Záver oponenta: V každom prípade prináša táto habilitačná práca do nášho odboru nové impulzy pre ďalšie vedecké a výskumné bádanie. Pokiaľ ide o vyššie položené otázky, verím, že habilitantka ich dokáže uspokojivým spôsobom zodpovedať a v tom prípade odporúčam, aby po úspešnej obhajobe habilitačnej práce bola Ing.arch. Dagmar Mikušková, PhD vymenovaná za docentku v odbore 5.1.1 Architektúra a urbanizmus.

9. Stanovisko habilitačnej komisie k výsledkom pedagogickej, vedecko-výskumnej a umeleckej činnosti uchádzačky:

Pedagogická činnosť :

Vedenie diplomantov v požadovanom počte, spoluautorka učebnej pomôcky interného charakteru (bez ISBN, kategória GII6, bez určenia autorského podielu). Postavenie vlastnej školy uvedené v oblasti sociálneho bývania s prof. Šarafiňom čo komisia pozitívne hodnotí ako prejav kontinuity školy prof. Šarafiňa.

Záver : požadované kritériá formálne spĺňa, komisia nad rámec plnenia formálnych kritérií prihliada aj na ohlasy na práce študentov, ktoré habilitantka viedla.

Umelecko-tvorivá činnosť :

V portfóliu z realizovaných diel (spolu 15) prevažujú práce menšieho objemu v autorskej spolupráci : rekonštrukcie rodinných domov a ich interiérov, rekonštrukcie bytov, interiéry

predajní; za najdôležitejšie dielo považuje komisia verejný objekt Galérie v N. Meste nad Váhom, práce sú bez výraznejšieho spoločenského a odborného ohlasu (pozri ďalej pozn. ohlasy).

Podobného zamerania sú aj architektonické štúdie, z ktorých komisia ako vyššieho významu považuje štúdiu nadstavby objektu na Panenskej ulici a projekt pre ÚR hotela v Banskej Štiavnici. Komisia v tejto súvislosti konštatuje, že niektoré diela zaradené v kolonke „štúdie“ predstavujú projekty (pre úz. konanie), ale vzhľadom k tomu že nepokračovali v ďalšom konaní, akceptuje ich zaradenie.

V kategóriách realizované diela a štúdie spĺňa formálne kvantifikačné kritériá, aj keď uchádzačka nie je v tejto oblasti výrazne profilovanou osobnosťou so závažnejšími ohlasmi na dielo.

V kategórii B.3. súťaže : formálne nespĺňa min. kvantifikačné kritérium na 2 ocenené návrhy, komisia však akceptuje a vysoko hodnotí 2. miesto v zahraničnej bohato obsadenej súťaži (centrum Zlín, spoluautorka).

V kategórii B.4. výstavy : uvádza kurátorstvo a spoluorganizovanie výstav študentských prác v internom prostredí fakulty, tieto komisia nemôže klasifikovať ako formu osobnostnej prezentácie.

Vedecká činnosť :

Prekračuje minimálne požiadavky v kategórii C 1-4. V oblasti vedeckých úloh ide o 1 grant VEGA a dva granty MŠ SR, oba v dotyku s témou habilitácie. Komisia zohľadňuje a vyzdvihuje, že habilitantka dosiahla niektoré výkony v kategórii C3 a C4 aj v zahraničí (4+1), čo v tabuľke nie je priznané (skutočnosť, že toto plnenie sa u habilitácií nevyžaduje, neznamená že sa nerozlišuje).

Tesne nespĺňa kritérium v kategórii D (ohlasy a citácie). Uvedenie autorov a vyobrazení na galerijnej stránke mesta je problematické klasifikovať ako ohlas, komisia si všíma aj skutočnosť, že časť ohlasov pochádza z interného prostredia fakulty.

V celkovom hodnotení výsledkov pedagogickej, vedecko-výskumnej a odbornej činnosti uchádzačky komisia konštatuje, že napriek splneniu väčšiny a prekročeniu niektorých kritérií nenaplnenie iných kritérií nie je podľa predpisu možné kompenzovať.

Hodnotenie habilitačnej prednášky habilitačnou komisiou:

Habilitantka sa v prednáške, sprevádzanou power-pointovou prezentáciou, snažila o široký prierez témy. Štruktúra prednášky, najmä voľba rozsahu a tematických okruhov prednášaného textu, priniesla z pohľadu poslucháča množstvo informácií, avšak s menšou akcentáciou podstatných téz. Formálne poctivo pripravná prednáška vyvolala v komisii klasickú otázku, či nie je menej viac („zapamätateľnosť“). Celkový prednes, zaujatie poslucháča a prínos hodnotí komisia ako priemernú úroveň a habilitantka nepreukázala svoj prednášateľský potenciál, čo nijako neznižuje jej známe kvality v pedagogickej spôsobilosti. Na prednáške boli prítomní aj 5 členovia Vedeckej a umeleckej rady, z ktorých prof.

Moravčíková vystúpila aj s kritickými pripomienkami. Z pléna sa o.i. k diskusii prihlásil prof. Šarafín, ktorý na základe osobného poznania spracovanie témy a prednášku naopak hodnotil kladne.

10. Hodnotenie obhajoby habilitačnej práce habilitačnou komisiou:

Komisia konštatuje, že posudky oponentov boli síce v záveroch kladné, oponenti dr. Kusá a najmä doc. Pifko uviedli mnoho kritických pripomienok a otázok do diskusie. Komisia z tohto usúdila, že odporúčenie oponentov udeliť titul s dovetkom „po úspešnej obhajobe“ resp. „po úspešnom zvládnutí“, nie je jednoznačné. Na obhajobe boli prítomní dvaja oponenti – dr. Kusá a doc. Pifko. Po prednesení odpovedí na svoje otázky a pripomienky síce oponenti prijali niektoré vysvetlenia habilitantky, vo viacerých prípadoch však výhrady pretrvali a celková reakcia habilitantky nebola z ich strany vyhodnotená ako uspokojivá. Toto tlmočili oponenti komisii podrobnejšie na neverejnej časti rokovania.

11. Odporúčanie pre rozhodovanie VaUR FA STU:

Komisia konštatovala formálne splnenie väčšiny pedagogických, vedeckovýskumných a umeleckých aktivít habilitantky, váhu v celkovom rozhodovaní a posúdení uchádzačky však zohrali kvalitatívne a významové aspekty plnenia, habilitačná práca a posudky oponentov, reakcie habilitantky na oponentov a úroveň diskusie a vlastná habilitačná prednáška.

Záver : Habilitačná komisia v zmysle § 1 ods.15 Vyhlášky MŠ SR č. 6/2005 Z. z., na základe celkového zhodnotenia kvality plnenia kvantifikačných východiskových kritérií pedagogickej, umelecko-tvorivej a vedeckej kvalifikácie FA STU pre habilitácie schválených vo VaUR FA STU v novembri 2008 a na základe oponentských posudkov a výsledku obhajoby habilitačnej práce ako aj odborného posúdenia úrovne prednesenej habilitačnej prednášky, predkladá Vedeckej a umeleckej rade FA STU v Bratislave návrh s odporúčaním

neudelit'

Ing. arch. Dagmar Mikuškovej, PhD.
titul docent odbore 5.1.1 architektúra a urbanizmus.

Toto stanovisko a odporúčanie pre VaUR prijala komisia a oponenti počtom hlasov :

1 za udelenie, 3 proti udeleniu a 1 sa zdržal.

prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD.
predseda habilitačnej komisie

Členovia:

Ing. arch. Irakli Eristavi .....

doc. Ing. arch. Jakub Kynčl, Ph.D. ....

Oponenti:

PhDr. Zuzana Kusá, PhD. ....

doc. Ing. arch. Jan Stempel *ospravedlnený*

doc. Ing. arch. Henrich Pifko, PhD. ....

V Bratislave dňa 24. 6. 2014